

vi kunde godt overlade denne egne Art af Skoler til Folkets eget Tilsyn, til et frit Tilsyn, saaledes at der igjennem Elevernes Antal, Lærernes Antal og deslige ligger fornøden Oplysning om og Regler for, hvorledes disse Skoler kunne faae Andel i dette lille Beløb. Svorneget derfor Flertallet end kunde ønske, at den ærede Minister og hans Venner kunde reise om paa Højskolerne, ligesom enhver Anden reiser om, og vistnok blive ligesaa venlig modtagne som enhver Anden paa disse Skoler, der ere aabne for Publikum i det Hele, altsaa staa under en sjelden offentlig og fornøden indgaaende Kontrol, saa kan det paa den anden Side ikke ønske, at Regeringens beskikkede Tilsynsmand skal gives Udgang til disse Skoler, og hvorfor? Seg skal tage et Vildede. Seg sagde før, at den folkeli e Friskole var Folkets Barn; jeg vil nu sige, at den er en Sangflugt i det Frie, som vi her kaste nogle Krummer ud af Vinduet til, men vi forlange ikke til Gjengjæld at have en Traad om Benet paa denne Flugt, saaledes at vi kunne drage den ned i vor Nærhed og forlygte os med den, fordi den skal have disse Smuler, vi kaste ud af Vinduet til den. Lad den nuværende beskikkede Tilsynsmand, i hvis Valg den ærede Minister efter min Opfattelse har været meget heldig, være en tynd Silketraad, der er lagt saaledes om Benet, at den ikke snævrer og ikke hindrer Flugtens Flugt, saa ligger der dog, hvis man anerkender denne Bevægelse i dette Forhold, deri en Anerkjendelse fra vor Side af og en Berettigelse fra Regeringens Side til at gaa videre, til at gaa strammere tilbærks ogsaa med Hensyn til Valget af Tilsynsmanden og med Hensyn til de Regler, hvorefter han skal undersøge Skolerne; men for saa vidt dette skulde være Tilfældet, saa forvænster man efter Flertallets Formening Folkehøjskolens Karakter. Nu siger man vel: de kunne befri sig ved ikke at tage imod Penge, men da det ikke er Ministeriets egne Penge, der gives ud, men det er Folkets gjennem Bevillingsmyndigheden givne Midler, saa urde det ogsaa være rimeligt, at man ytrer sig om, under hvilke Betingelser man giver disse Penge. Vi maa der or holde for, at den lille, uvetydelige Smule, man her giver ud til Vejledning for saa mange Mennekster til en Virksomhed, som har overordentlig stor Betydning, kan man frit kaste ud og lade dem tage paa den Maade, vi have nævnt, efter de tidligere Regler, og lade Folket selv have Lov til frit at forlygte sig ved Flugtens Sang, uden at forlange, at den skal rette sine Bevægelser efter Snoren, den har om Benene. Den meget ærede Minister kan fra sit Standpunkt sige: det er jo en vanskelig Opgave at benytte disse 28,000 Kr.; men Sagen er den, at vi jo heller ikke forlange, at den ærede Minister i den Henseende skal bære noget videre Ansvar; dette have vi, saa vidt jeg mindes, aldrig forlangt her i Folkethinget. Vi have blot ønsket Oplysning om: Saa mange Elever, saa mange

Lærere, saa megen Undervisningstid, og saa kan Ministeren skjønne, om Beløbet kan uddelles derefter paa den ene eller den anden Maade. Det er ikke min Sag, kan Ministeren sige, om Folket har Lyft til at sende sine Sønder til en Skole, som maatte neppe fortjener saa mange hundrede Kroner, som den faar, det maa være Folkets egen Sag, jeg har ikke overtraadt Bevillingen og har derfor intet Ansvar. Hvis Ministeren vilde sige dette, vilde han efter min Mening være i Forstaelse med, hvorledes man herfra har betragtet disse Bevillinger. — Angaaende det lærde Skolevesen med Hensyn til Forslaget under Nr. 75 skal jeg henvisse til Flertallets Udtalelse i Betænkningen. — Angaaende Forslaget under Nr. 76 skal jeg udtale, at, naar vi ønske Detendragten forbyttet af det Lokale, man allerede har givet de lærde Skoler Tilladelse til at benytte til Forberedelsesklasser, da er det ikke, fordi vi have nogen Kjerlighed til disse Forberedelsesklasser. Udvalgets Flertal tror, at denne Tilladelse til, strax efter at de to nederste Klasser ere nedlagte, at etablere en Forberedelseskole i de to samme Klasser, er en illoyal eller ikke loyal Gjennemførelse af Undervisningsloven af 1871. Dette vedrører ikke den meget ærede nuværende Kultusminister; saadanne Foranstaltninger ere trufne før hans Tid; men den Formening, at man ved Botskjærelsen af de to Klasser kunde lade den forberedende Undervisning til Latinstolen gaa over til ren privat Undervisning, hvor Børnene ogsaa kunde blive mere i Hjemmet paa sine Steder og deslige og umuliggjøre denne Undervisning i Forbindelse med den anden, er væsentlig svækket ved disse Forberedelsesklasser ved de lærde Skoler. Vi sige derfor: Vi kunne ikke erkjende det for rigtig, at der gives denne Virksomhed den Begyngstiggelse, som den hidtil har havt, ved saa godt som Intet at betale eller betale et ubetydeligt Beløb for Brugen af disse Lokaler. Det er Betydningen af Vædringsforslaget under Nr. 76, at vi sige: vil man fortsætte disse Forberedelseskoler, bør man betale et passende Beløb efter, hvad saadanne Lokaler paa de paagjældende Steder ellers ere værd i Udleie, hvis ikke maa Vedkommende ophøre med disse Forberedelsesklasser. — Naar Flertallet under Nr. 77 foreslaar at nedsætte Udgiften til Censorer, Reiseomkostninger og deslige, navnlig angaaende Censuren ved de lærde Skoler og ved Realskolerne til det samme Beløb, som dertil er bevilget for indværende Finantsaar, da skal jeg udtale et Par Ord, som staa i Forbindelse dermed. Flertallet har den Opfattelse, at naar man ved Undervisningsloven af 1871 mente, at man skulde naae til at letteliggjøre Studiet for de Unge, da er dette Formaal saa lidt naaet, at det urde være vist, at de neppe nogenstinde tidligere havde det strengere ved de lærde Skoler; end de nu have det, og den Foranstaltning, hvorefter man fra een Undervisningsinspektør er gaaet over